СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 188. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 28-го вересня 1943. No. 188. Jersey City, N. J., Tuesday, September 28, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДОБАЧУЮТЬ НОВУ ДИПЛЬОМАТІЮ В ІМЕНУВАННЮ СТЕТИНЮСА ПІДСЕКРЕТАРЕМ СТЕЙТУ

ВАШИНГТОН. — Несподіване іменування Едварда Р. Стетинюса Адміністратора „ленд-ліз" позичок, підсекретарем стейту на місце Сомнера Велеса, пояснюють в політичних колах як нову дипльоматію президента Рузвелта супроти Росії. Щойно з іменуванням Стетинюса президент приняв резиґнацію Велеса, хоч він вніс її тому 6 тижнів, а це теж викликало різні коментарі, тимбільше, що Велес не дістав ніякого іншого назначення. Таксамо знаменним є створення нової аґенції під назвою Бюра Заграничної Економічної Адміністрації, яке обійме теж діяльність дотеперішнього Бюра Воєнної Економії, Бюра „Ленд-Ліз" Адміністрації і Бюра Заграничної Допомоги та Регабілітації. Головою нової аґенції з так сцентралізованою діяльністю іменований Ліо Т. Кравлі, дотеперішний директор Бюра Воєнної Економії. Ці переміни, як також інші наміри, пояснюють політичні кола як підготову до недалекої конференції представників трьох великих держав тобто Америки, Англії й Росії, у Москві. Кажуть, що Стетинюс поїде на цю конференцію разом з секретарем стейту Корделом Голом. Разом з ними має їхати теж В. Аверил Гариман, дотеперішний директор „Ленлізу" в Лондоні. Він мав би стати американським амбасадором до Росії на місце адмірала Стендлія, котрий дефінітивно зрезиґнував зі свого становища.

В ДЕЯКИХ СТЕЙТАХ УЖЕ РОЗПОЧАЛАСЯ РЕЄСТРАЦІЯ ВИБОРЦІВ.

НЮ ЙОРК. — В окрузі Ню Йорку вже розпочалася реєстрація громадян до голосування в дні 2. листопада. З інших стейтів наспіли вісти, що реєстрацію виборців теж уже заряджено і вона відбудеться біжучого та наступного тижня. В деяких стейтах реєстрація потриває два тижні, щоб дати нагоку кожному зареєструватися. Це придумано так тому, що багато, громадян виїхало до інших стейтів на роботу, а багато працюють в такій порі дня, що їм не легко прибрати час на реєстрацію. Отже дають кожному можливість сповнити свій громадянський обовязок.

НА ПЕРШОМУ МІСЦІ ЕКОНОМІЧНІ Й ФІНАНСОВІ СПРАВИ.

ВАШИНҐТОН. — Загально розгошена справа відложення побору батьків притихла нагло і сенат хоче погребати резолюцію сенатора Гвилера, який домагався відложення. Зате на денний порядок видвигають справу субсидій для молочної продукції, яку запропонувала Адміністрація Харчів, щоб побільшити продукцію молока і втримати тісамі ціни. Також новий податковий закон вважають за дуже пильний з огляду на недалекий кінець року.

1000-МИЛЕВА РУРА ДЛЯ ҐАЗОЛІНИ В АЛЯСЦІ.

ФЕРБЕНКС (Аляска). — Вперше признано урядово, що в Алясці збудовано упродовж війни руру довгу на 1,000 миль для проводу ґазоліни із Скеґвей в південній Алясці до столичного міста Фербенкс. Цією рурою доставляють ґазоліну до американських та канадійських летунських баз. Руру вітворено вже з початком січня і її віддано під управу Стандард Ойл Компані з Аляски для лекшого орудування.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПЕРЕСУНЕННЯ ҐЕНЕРАЛА МАРШАЛА.

ВАШИНҐТОН. — Від довшого часу пишуть і говорять про усунення начальника гол. булави Джорджа С. Маршала і назначення його головним командантом на европейському терені війни. Проти такого пересунення счинилася метушня серед фахових військових кол і тому виринула думка, щоб затримати його на становищі начальника головної булави, але таки призначити його на европейський пост. За те розпочали кампанію в урядових військових журналах, які високо цінять талант ґен. Маршала.

40,000 ҐАЗЕТЯРІВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ АРМІЇ.

НЮ ЙОРК. — Крайовий бизнесовий тижневик Едитор енд Паблишер поробив обчислення над тим, кільки ґазетярів служить тепер у воєнних формаціях. З обчислень показується, що більше ніж 40,000 редакційних працівників у щоденних ґазетах Злучених Держав пішли на війну, порозкидані по цілому світі. — В Злучених Державах існує загалом 1,841 щоденників. Деякі з них затруднюють тисячі робітників. Самий лише Ню Йорк Таймс достарчив до воєнної служби 578 осіб. Пресові аґенції дали такі сили: Асошіейтед Прес дала 574 осіб, Юнайтед Прес 165; поза те 50 щоденників зі стейту Ню Йорк дали 2,914 людей до армії. Стейт Пенсилвенія вислав 2,120 осіб до армії від своїх 73 щоденників.

Урядники відділів метрополитальної округи Ню Йорку постановляють відсвяткувати врочисто Золотий Ювилей У. Н. Союзу

ЗОБОВЯЗУЮТЬСЯ ДАТИ БАТЬКОВИ-СОЮЗОВИ ЯК ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ТИСЯЧУ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО ЮВИЛЕЙНОГО КОНЦЕРТУ В БЕРЕЗНІ 1944. Р.

144 урядників, представляючих 57 відділів У. Н. Союзу з метрополитальної округи Ню Йорку, зібралися в неділю, 26. вересня, до Українського Народного Дому в Джерзі Ситі на наради в справі відсвяткування 50-ліття існування У. Н. Союзу й по поважних і живих нарадах постановили однодушно відсвяткувати цей ювилей величавим концертом у Ню Йорку у березні 1944. року, а до цього часу постаратися для У. Н. Союзу додаткових тисячу нових членів.

Збори зійшлися на заклик, розісланий головним секретарем У. Н. Союзу, Дмитром Галичином. Відкрив їх пресідник У. Н. Союзу, Микола Мурашко, котрий і проводив зборами з уряду. До секретарювання покликано гр. Юліяна Баранюка з Нюарку. По відчитанню лісти запрошених відділів показалося, що зо запрошених 82 відділів метрополитальної нюйорської округи прислали своїх урядників 57 відділів; не були заступлені тільки малі відділи. Справу реферував гол. секретар Дмитро Галичин.

Збори однодушно рішили, що 50-ліття існування У. Н. Союзу повинно бути відсвятковане в належний спосіб. У цій цили мається влаштувати в Ню Йорку в відомій великій галі величавий концерт з найкращих українських артистичних і хорових сил, який міг би своєю якістю притягнути так своїх і чужих. Концерт мав би відбутися в березні наступного року. Для покриття коштів мають бути продані наперед концертові тикети за посередництвом відділів У. Н. Союзу, за відповідними директивами, які подасть Ювилейний Комітет.

До тіснішого Ювилейного Комітету, зложеного з 9 осіб, вибрано: Дмитра Галичина як предсідника; Теодора Боднара (з Нюарку), Осипа Логина (з Джерзі Ситі) та Григорія Бойка (з Бейону) як містопредсідників; Степана Шумейка як секретаря; Юліяна Павчака як касієра, а паню Марію Демидчук, Степана Ковальчука й Льва Гормана як контрольорів. До ширшого комітету входять кромі цих ще по одному представникови з кожного відділу У. Н. Союзу метрополитальної округи Ню Йорку, котрих імена мають бути подані відділами до кінця жовтня.

Щоби зо Золотого Ювилею У. Н. Союзу осталася Орґанізації вічна памятка, збори по дуже оживленій дискусії, в котрій виявилася незвичайна льояльність до Орґанізації, постановлено, щоб до ювилейного концерту У. Н. Союзу відділи метрополитальної округи Ню Йорку постаралися приєднати для Батька-Союзу принаймні тисячу нових членів.

По вичерпанню справи Золотого Ювилею У. Н. Союзу відкрито точку запитів і внесків в орґанізаційних справах, підчас котрої забирали слово для відповідей чи закликів приявні головні урядники: *Микола Мурашко, Дмитро Галичин і Роман Слободян.*

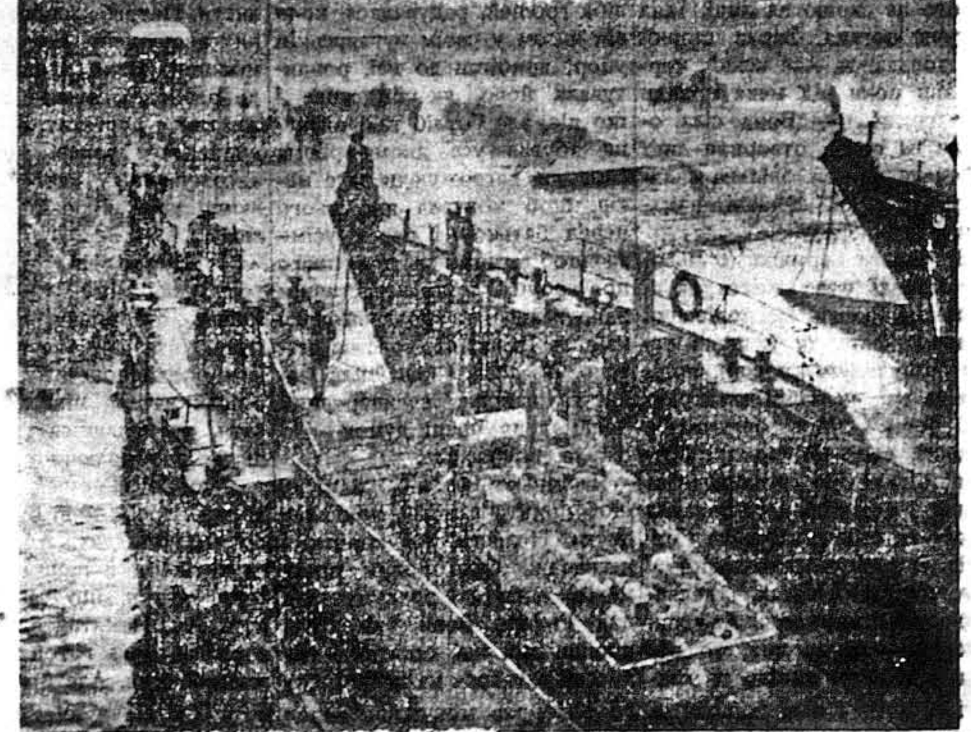
МЕЙОР ЛЯ ҐВАРДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗЯСУВАННЯ СТАНОВИЩА ЕСПАНІЇ Й АРҐЕНТИНИ

НЮ ЙОРК. — Посадник Фіорело Ля Ґвардія заговорив по радіо про конечність зясування становища Еспанії й Арґентини в теперішній стадії ґльобальної війни. Він піддав думку, щоб цього зажадав президент Рузвелт та премієр Чорчил. Ля Ґвардія висловився, щоби провідники обох згаданих держав „вхопили обі згадані невтральні держави за ковнір" і зажадали від них вияснення, де вони стоять зо своєю невтральностю і куди вони зайдуть, як мине теперішня війна. — „Нема в теперішній війні такого становища, як невтральність" — говорив посадник. „Якийсь край або стоїть по стороні Обєднаних Держав, або ні. Краї, які йдуть разом із Обєднаними Державами, повинні зірвати дипльоматичні звязки з державами Осі".

ІЗОЛЯЦІЯ ЦЕ ПЛЯН НОВОЇ ВІЙНИ — ДУМАЄ БУВШИЙ АМБАСАДОР ДО ЯПОНІЇ

НЮ ЙОРК. — Джозеф Кларк Ґру, бувший амбасадор до Японії, а тепер помічник секретаря стейту, виголосив промову перед зібранням Товариства Сімдесять Семої Дивізії. У промові сказав, що кожен, хто плянує ізоляцію нашого краю від решти світу, приготовляє тимсамим третю світову війну. „В нашім модернім світі політична ізоляція є пережитком, а хто проповідує відпекання від відповідальности за майбутній лад у світі, цей дозволяє на скільчення насіння під нову війну" — продовжував Ґру. При кінци остерігав Ґру перед оптимізмом, а взивав до енерґійної акції для докінчення війни.

По нім промовив ґен. Брус, командант 77. дивізії в теперішній війні. Він заявив, що хоче продовжити традицію 77. дивізії в теперішній війні по своїй попередниці з першої війни.

ПРИБУЛИ ТОЧНО В ОЗНАЧЕНУ ГОДИНУ.—Хоч була густа мряка, та це не перешкодило Восьмій Британській Армії розпочати інвазію Італії точнісенько в годині 4:30 рано, дня 3. вересня, в четверту річницю другої світової війни. На образку бачимо, як виладовують на італійську сушу воєнне знаряддя.

РОСІЯНИ ЗАХОПИЛИ СМОЛЕНСЬК Й ПЕРЕЙШЛИ ДНІПРО

ЛОНДОН: — Московський комунікат каже, що червона армія дійшла вже до самого Дніпра насхід від Києва. У тай самий час берлінський офіціяльний комунікат заявив, що деякі російські відділи вже перейшли широку ріку, аби оточити Київ.

Попередній комунікат подавав вістку, що червона армія захопила Смоленськ, важний оборонний пункт у Білій Руси, з котрого Гітлер почав був два роки тому свій злощасний похід на Москву, а котрий Гітлер перемінив опісля на один з найкращих оборонних пунктів в Европі. Німецький комунікат признавав у неділю, що передні сторожі російських військ доперли вже до Києва та що на його передмістях ведуться завзяті бої.

Останній московський комунікат подав вістку про захоплення червоною армією 825 місцевостей. Коло Кременчука, каже він, совєтські війська, переломавши опір ворога, вкинули останки німців у Дніпро. Понад 600 убитих ворогів осталося на поли бою або втопилося в ріці.

Совєтські кореспонденти пишуть з воєнного фронту, що останніми днями дороги й поля в Білій Руси розмокли від уливних дощів так, що воякам приходиться витягати з болота гармати й коней. Зо 100,000 душ населення Смоленська перед війною по 26 місяцях німецької окупації осталося не більше 10,000.

АЛІЯНТИ НАСТУПАЮТЬ В ОКОЛИЦІ НЕАПОЛЮ Й ЗДОВЖ АДРІЯТИКУ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — У пятницю Аліянти відкрили кампанію за захоплення Неаполю й першого дня заняли Олівето-Читра. Тимчасом осьма британська армія заняла Алтамура, 42 милі від Таранто. У суботу американські війська зробили значні поступи на горбах над Неаполем. У неділю вони продовжували цей наступ, підчас коли британські війська наступали скоро здовж побережжя Адрійського моря. Вона загрозила вже містови Фоджія, що має великі летничі майдани; німці здається вже покинули важко аліянтами бомбардоване місто.

Аліянтські бомбовики концентрували свої рейди на міста Больонію, Больцано й Верону, котрі є важними залізничими вузлами для достави німецьких військ через Бренерський провал.

СТИСКАЮТЬ НІМЦІВ НА ПОБЕРЕЖЖЮ КОРСИКИ.

Останні вісти з Корсики вказують, що німецькі війська приперті французькими військами до кута та що вони здушені на вузькому побережному поясочку яких 12 миль на полудне від Бастії.

У суботу німці пробували евакувати свої війська з Корсики літаками, але британські літаки розбили 19 і шкодили 10 транспортових літаків.

АВСТРАЛІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ДАЛІ ВИПИРАЮТЬ ЯПОНЦІВ З ФИНШҐАФЕНА.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНЬОМУ ПАЦИФІКУ. — Ґенерал МекАртур подав вістку, що австралійські війська на Новій Ґвінеї переломали опозицію японців над рікою Бумі, перейшли ріку й дісталися на віддаль трьох четвертин милі від Финшґафена. З пізнішого комунікату виходить, що аліянтські війська стрінулися на північ від міста зо сильним опором ворога; тепер одначе на поміч австралійцям прийшли нові війська з Ляї.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ БЮТЬ ПО ЛЕТНИЧИХ МАЙДАНАХ ШАМПАНІЇ.

ЛОНДОН. — Американські літаючі фортеці розбили летунські майдани в Шампанії, що лежать усього кількадесять миль від Парижу. Бомбардовано теж фабрики для направи літаків у Ренс.

ДОНОСЯТЬ ПРО РАКЕТОВІ ГАРМАТИ.

ЛОНДОН. — Зо Стокгольму приходять вістки, що німці почали вживати для бомбардовання Лондону своїх гармат, уставлених коло Доверського проливу, які можуть викидати ракетові кулі на віддаля 125 миль.

Каже шведський кореспондент, що недавно приїхав з Берліну, що гармати, які викидають ці ракетові кулі, мають дула, 100 стіп довгі, та що вони усталені у підземельних позиціях в віддалі 15 миль від міст Калє й Бульон. Викинені з них кулі летять у стротосферу і кермуються радіовим апаратом. Недостачею такої гармати одначе є те, що по кожних 20 вистрілах її треба направляти який тиждень; через це їх не вважають небезпечними.

ГОЛОДОВІ ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІЇ.

БОМБЕЙ (Індія). — Сім осіб убито, а 9 інших ранено в минулу пятницю, коли кашмірська стейтова поліція відкрила огонь на юрбу підчас голодових заворушень у Джамру, в північній Індії. В заворушеннях ранено теж 25 поліційних офіцирів і вояків.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну ядреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

А ДЕ СЕНАТ?

На своїй краєвій конвенції, що відбулася в Омага, американська ветеранська орґанізація „Америкен Ліджен" ухвалила резолюцію, в котрій говориться:

„Ми повторяємо свою заяву з 1942. року, що „ніякий мир, якби він не був бажаний, не може довго тривати, хіба що його утвердили держави, які його добилися; держави, котрі мусять бути все готові у всякому згляді боротися за права вільних людей і люблячих свободу народів" Що „ми не можемо уникнути, ми не будемо викручуватися від нашої власної відповідальности за удержання такого мира. Ми не сміємо забувати на нашу власну ставку в ньому. . . Наші власні державні інтереси мусять бути все нашою першою журбою, і ми віримо, що наша держава може найкраще прислужитися своїм державним інтересам, розмірним до її потуги й відповідальностей, і їх захороняти, участю в установленню й удержанню союзу свобідних і суверенних держав, узброєних у таку силу, яка показалася би потрібною для удержання світового миру й запобігти повторенню війни".

Багато часописів привитали цей голос Леґіону з одушевленням. Підносять його передусім як доказ настроїв цілого краю, бож конвенція Американського Леґіону складається з людей різних кляс з різних околиць краю. Цей факт народніх настроїв находить підтвердження в недавнім ухваленню резолюції Фулбрайта палатою репрезентантів американського конґресу.

У зеркалі цього факту одначе дивним виглядає поведінка сенату, на котрий американська конституція вкладає право й обовязок одобряти міждержавні договори Злучених Держав. Двацять пять тижнів минуло з часу, як цей сенат вибрав був спеціяльний субкомітет для зложення резолюції в цій справі, а до цього часу цей субкомітет ані слівця в цій справі не писнув. Навіть тепер, коли конґресова палата репрезентантів уже заявилася за співучасть Америки в повоєнній орґанізації держав за удержання мира, сенат, замісць узятися чимскорше до праці над виявою свого становища, почав глядати за те, якби то рятувати, як кажуть сенатори, свій престіж, нібито загрожений тим, що палата репрезентантів заявилася перша в справі заграничної політики краю після війни. Коли сенатори добачують нарушення престіжу в ухваленню резолюції Фулбрайта, то може легко статися, що вони не тільки будуть рятувати престіж спробою придумання самостійної резолюції на місце знаменитої резолюції, ухваленої репрезентантами, але й може почнуть якусь недостойну дебату проти самого духа резолюції Фулбрайта. Звісно, ніщо не повинно обмежати свободи слова сенату, одначе сенатори повинні розуміти, що в таку хвилю, в яку вони ждуть однодушної піддержки війни від населення, населення має право домагатися від своїх представників однодушного вияву начас державної політики.

Конференція трьох великих держав

Здається, що заповіджена здавна конференція Злучених Держав, Великої Британії й совєтського союзу прибере остаточно форму конференції американського секретаря стейту, британського міністра заграничних справ та совєтського комісаря заграничних справ. Малаб вона відбутися в Москві в жовтні цього року. Відомий американський журналіст Вилйем Пилип Симс називає її не тільки важною, але зворотною.

Як каже він, дипльомати погоджуються, що відносини між Москвою з одного боку та Лондоном і Вашинґтоном з другого наближаються до стадії, в котрій кожна з них буде обовязана показати свої карти. З цього ще не виходить, що з цього вийде розрив між ними. Одначе це значить, що три великі держави дійшли до пункту, поза котрий вони не захочуть іти, не маючи поміж собою якоїсь виразної згоди.

Всеж таки, на думку Симса, збори не будуть вирішальні. Можливо, що три держави погодяться на якусь формулу для політичної співпраці в Европі, а можливо, що вони просто „згодяться не згоджуватися". У найкращому зробиться великий крок для справедливого й тривалого мира. У найгіршому разі Росія обявить свої наміри йти самостійно, що теж прояснить немало з теперішніх сумнівів щодо майбутнього курсу.

Симс показує на італійські події як на доказ, що великі держави мусять мати між собою порозуміння. Таке порозуміння повинно би наступити скоро, бож Німеччина може заломатися політично кожної хвилі. Можливо, що Гітлер і його шайка буде повалена та що буде встановлений новий уряд. Якби це сталося перед угодою Вашинґтону, Лондону й Москви, то це певно скінчилося би траґічно, бо зараз запанував би хаос не тільки в Німеччині, але й по всій східній і центральній Европі та по Балкані. Дуже можливо, що це довело би до сутички між самими Аліянтами. Не можна цього вважати неможливим, бо історія дає нам більше приміром таких воєн між недавніми союзниками.

Уникнути такої можливости, на думку Симса, можна хіба в цей спосіб, що великі держави виброблять заздалегідь спільний плян акції. Вони мусять згодитися про перші кроки, які треба зробити в Німеччині, як і на те, що торкає Польщу, Фінляндію, три балтійські держави (Литву, Лотвію й Естонію), Фінляндію, Румунію, Мадярщину, Болгарію, Югославію, Грецію, Чехословаччину, Бельґію, Голяндію й Францію. У деяких випадках проблєми не важні, якщо тільки буде певна порція доброї волі. В інших випадках одначе трудноші великі. У деяких околицях можемо побачити насіння майбутніх воєн. Якщо Росія, Британія й Америка не будуть поводитися згідно з проголошеними ними засадами, згідно з Атлянтійським Чартером, та не пороблять своїх плянів наперед, може легко прийти до проливу крови.

Симс признає, що порозуміння між Москвою, Лондоном і Вашингтоном, не буде легкою справою. Кожна з тих столиць думає інакше. Кожна має певні упередження й підозріння до кожної іншої, а найкрайніші упередження має Москва. Аджеж Сталін ще й досі обережно скриває перед президентом Рузвелтом і премієром Чорчилом свої наміри супроти Гітлєра. Симс припускає, що націстична розвідна служба знає більше про червону армію, ніж всі воєнні штаби в Вашингтоні разом.

Щодо Німеччини, східної Европи й Балкану Росія обявила вже явно певні наміри, а які виразно різняться від плянів Анґлії й Америки. Москва показала, що вона має супроти тих країв і їх політичного устрою певні аспірації, які не годяться з аспіраціями Обєднаних Держав. З другого боку, Британія й Америка говорили про плян розібрання Німеччини й віддання частей її під нагляд, підчас коли Москва обмежувалася далеко скромнішими плянами.

З тих причин не можна згори приняти, що прийде до певної згоди трьох великих держав. На думку Симса така невдача добитися угоди була би дуже коштовною для інтересованих сторін, і ця свідомість повинна би заставити всі сторони працювати для добуття згоди. Хоча ми ще не знаємо майже нічого про наміри Москви, вона вже має досить ясне поняття про нас. Тому деякі круги вважають її згоду на стрічу з представниками Америки за доказ, що Москва принаймні думає, що дороги Москви й Вашинґтону від себе не далеко.

Щодо цих слів Симса, то можна би хіба побажати, щоб він сказав був докладніше, як саме він розуміє свої слова, що розбиття угоди було би коштовним для кожної з трьох великих держав. Якби він сказав, як саме кожна з цих держав уявляє собі наслідки розбиття такої конференції, то читач міг би виробити собі краще поняття про те, наскільки саме страх перед розбиттям конференції буде заставляти кожну з держав іти на згоду з другими великими державами.

Микола Чубатий.

Серед американських українців видні два фронти

Боротьба за волю на світі.

Світові події, що летять зі головкружною скорістю, щораз більше вияснюють міжнародне положення. Останні промови през. Рузвелта, Кордела Гола та премієра Чорчила говорять недвозначно, що держави західної демократії, отже дві великі по анґлійськи говорячі держави,, Америка та Анґлійський Комонвелт, рішені застосовувати свої засади свободи для всіх народів світа. Як так, то ледви чи комуністична Росія може підходити до цеї нової світової системи свободи. Принесла вона щоправда економічне зрівнання усіх горожан совєтської імперії, але не в такім напрямі, щоб піднести вище життєвий рівень горожан цеї землі, як це постійно є ціллю Америки. Економічне зрівнання червоної Росії пішло у противному напрямі — в напрямі стягнення всіх в долину. А далі, комуністична Росія, хоч вважається країною селянина та робітника, наділі стала країною поліцая. Свобода людини, свобода слова, преси, свобода свобідно вибирати собі заняття та працю належать там від 1917 року до давного минулого. Не згадуємо вже про ці міліонові жертви людських істот при заводженню комунізму в Росії. Підбиті насильно народи Росії прецінь жили марно в неволі червоного російського націоналізму.

Ясно кожному як на долоні, що маємо перед собою два зовсім протилежні світи, з яких один мусить піти на далекі уступства без огляду на військові союзи з часу теперішної війни, якої щастя вже ясно перехиляється в сторону держав західної демократії. Та військові справи є військовими. Тут спілка легка. Зате з іншого боку проти себе стоять два морально різні світи, світ демократії та волі і світ всяких тоталітаризмів, поневолення. Коли нині преса, тут то там, згадує про можливість поновного порозуміння червоної Росії з Німеччиною, перемальованою евентуально на червоно, то це невиключений розвій обставин в світі, де проти себе стоять два різні світи — світ свободи та другий світ поневолення, поневолення народів та поневолення одиниць.

Два протилежні фронти.

Розуміють це країни демократії, розуміють це теж країни тоталітаризмів, тому вже нині мимоволі витворюються два протилежні табори громадської опінії. Не може бути хиба сумніву, що в такій ситуації мусить бути одним із головних, коли не ключевих питань, проблєма визволення українського народу, доси поневолюваного Росією, Польщею Румунією та Мадярщиною, а тепер націстівською Німеччиною. Коли в майбутнім світі тривалого мира не має бути місця на поневолення якогонебудь народу, то річ природна не може теж бути місця на поневолення українського народу.

Назріваючу крізу двох світоглядів демократії й свободи та поневолення, як теж яку ролю в тій крізі відґраватиме українська проблєма, розуміє дуже добре червона Росія. Вона зуживає всі свої сили на це, щоб в кожній країні сформувати свій табор комуністичних прихильників та близьких комунізмови елєментів, що на терені чужих держав сталиб речниками інтересів великоросійської червоної імперії. Річ природна, що окрему увагу мусіла звернути червона Росія на створення свого проросійського та прокомуністичного фронту серед українців. Цеж часи, в яких рішається бути чи не бути російському володінню над українським народом, або іншими словами, бути чи не бути Росії постійним царатом.

Цілком певно поплинуть тепер широким руслом — старання добути прихильне наставлення українського населення, коли по заломанню ґітлерівського фронту червона армія вступає на українську територію. Коли йде про Західну Україну, то можна цілком певно твердити, що всі старання червоних москалів добути прихильність західних українців для російської червоної імперії лишаться без успіху.

Проросійський табор серед американських українців.

Американські українці, правда, не мають вирішного слова в справах европейських українців. Одначе в таку критичну хвилину можуть, як американські горожани українського роду, інформувати американський уряд та світ західної демократії про волю та бажання українського народу в Европі. Ці інформації можуть бути правдиві та можуть бути теж фальшиві. Про інформаторів українського походження, що інформувалиб американську опінію про бажання українського народу бути дальше під червоним російським пануванням, уже добре подбала Росія, що намагається мати тепер і серед людей українського походження своїх прихильників.

Доси цю ролю повнила тільки комуністична преса; повнила ревно та докладно по вказівкам згори. Комуністична преса одначе надто скомпромітована та зі старою, некonline нечно притягаючою вже вивіскою; тому треба було Росії найти свіжих помічників, що помагалиб закріпити російське панування над українським народом в Европі. Зачалася отже поміж американськими українцями мобілізація пробольшевицьких сил також споміж офіціяльно некомуністичних кол, але відомих зі свого професійного анархізму, чи запамарочення ось таким соціялістичним доктринерством, що валило українську державу, головно на Великій Україні, ще в часі першої світової війни.

Доси таку помічну службу легкої большевицької кавалерії робив один, ніби соціялістичний, орґан серед американських українців. Самостійність України бралося нерідко в знаки наведення, викпивалося усі самостійницькі кола серед американських українців звичайно зводженням дискусії на манівці якихсь особистих напастей, яких правдивости ніхто не був в силі доказати. Лицарі баламуцтва все там находять терпеливий папір та друкарську машину. В останнім часі прибувають нові сили, нові прихильники московського володіння над Україною. Пробольшевицьку політику ведуть ґрупки, ведуть одиниці спонукані ріжними мотивами, здебільша чисто особистого підкладу.

Формовання пробольшевицьких фронтів нині це не тільки українське явище. Подібні прояви ми видимо нині також серед других сусідних, передовсім словянських народів. Такий самий фронт змонтовує Росія серед поляків, в першу чергу тих, що опинилися на терені Росії, а також на еміґрації, в Америці. Такий самий фронт повстав недавно серед американських полуднево-словян під назвою: Зєдинений Комітет Полудневих Словян. Всі вони ставлять собі ту саму ціль закріпити по тій світовій війні могутність Росії не тільки на землях дотеперішної Росії, але також в цілій центральній Европі.

Маємо серед них багато людей американських громадян, що працюють для потуги Росії з переконання, не знаючи цілковито відносин в Европі, зокрема у Східній Европі.

Інша справа є з пробольшевицьким фронтом серед американських українців. Його будують без виїмку люди уроджені в Европі, на українських землях, нерідко такі, що сами воювали проти большевиків. Червоний режім їм не чужий, знають вони теж українське недавне минуле під червоним режімом, тому теж не має їм виправдання.

Чи є серед американських українців фронт оборони самостійности України?

Само собою насувається питання, чи є серед американських українців противний фронт правдивих американців з американською ментальністю — волі для всіх, що боронив би самостійність і волю українського народу. Його нажаль немає; він розбитий та розпорошений. Серед інших народів ролю оборони самостійности їхньої країни повнять здебільша уряди даних країн на вигнанні. Український народ не має свого уряду на вигнанні; він немає навіть зорґанізованого комітету політичних еміґрантів, горожан української землі. Тому крайня пора до єдности та консолідації американських українців горожан цієї країни, щоб хоч вони посередньо, як американці, могли сказати своє слово в обороні незалежности та людського життя українського народу в Европі.

НОВИЙ КОМАНДАНТ АМЕРИКАНСЬКОГО ЛЕҐІОНУ.—Це Ворен Г. Аттертон, з Стактон в Каліфорнії, що зістав вибраний новим командантом Американського Леґіону на конвенції Леґіону в Омага, Небраска.

ІВАН ФРАНКО

Борислав Сміється

(Повість)

42)

Він усміхався, глядячи їй у лице. Вона розсміялася також.

— Причина? Чи ти вдурів? Якаж мала би бути причина?

— Ґотліб прийшов?

— І, і, і, а тобі що? Ґотліб?... Мій бідний Ґотліб! — І вона знову плаксиво скривила лице. — Колиб він прийшов, не така я булаб!

— Ну, то щож тобі такого? Радість світиться в твоїх очах, сліз ані сліду на лиці не знати. Говори, що хочеш, а втім мусить щось бути.

— Іди, дурний, іди, так тобі здається! — І Рифка вдарила його вахлярем по плечі і, всміхнувшися, вийшла до своєї спальні і зачинила двері за собою. Герман сидів-сидів, дивувався, догадувався, а вкінці, плюнувши, пробуркотів: „Що то бабська манерія!" Далі встав, походив трохи по світлиці і взявся до своїх бориславських діл.

А Рифка, скоро до спальні, також пройшлася кілька разів там і назад, отворила вікно і віддихнула глибоко, мов по тяжкій утомі. Її серце билося живо, на лице виступив ще живіший румянець, коли спід корсета витягла невеличкий, недбало зложений і запечатаний лист. Саме нині, перед Германовим приїздом, вона одержала його через післанця — малого коминярчука, що приходив буцімто питатися, чи не треба вимітати комини, і неспостережено всунув їй у руку зачорнений сажею лист. Вона ще й досі не мала часу прочитати його, але одне те, що лист був від Ґотліба, — коминярчук був його звичайним післанцем — радувало її, а нетерплячка довідатися, що пише Ґотліб, так і підкидувала нею, коли сиділа й розмовляла з Германом.

— Фу, добре, що я розвязалася з ним! А біда моя, що нічого не скрию на лиці, така натура погана. Зараз старий біс догадався. Але чекай, чорта зїш поки від мене правди дізнаєшся!... — Вона сіла опісля на софу, отворила лист і почала читати, звільна силябізуючи грубі, недбало намазані букви.

Від виїзду Германа до Львова справді нове життя зачалося для Рифки. Несподіваний поворот сина, та й ще в такім незвичайнім способі, поділав на неї, як набій електричної батерії. Мов безумна з радости, вона по відході Ґотліба бігала по покоях, без думки і без цілі переставляла крісла та столи, цілувала Ґотлібів портрет, мальований у його шкільних часах, і ледве-ледве втихомирилася. Але хоч і вспокоїлася на вид, то все таки в її нутрі кипіло та клекотіло, кров плила живіше, її розбуджена фантазія блудила та носилася летом ластівки, старчаючися розгадати, де то тепер її син, що робить, коли і як побачиться з ним. Ожиданка день поза день держала її в напруженню. Вона турбувалася, відки добути для Ґотліба грошей, радувалася, коли він часом у своїм вуглярськім уборі прибігав до неї, розпитувала його, як він живе і що діє, але Ґотліб такі питання збував усе двома-трьома словами, загрожуючи зате матір, щоб мовчала про нього перед батьком і перед усіми та щоб старалася для нього про гроші. І в тім ненастаннім напруженню та роздразненню найшла Рифка те, чого не ставало їй досі, — найшла заняття, найшла невичерпаний предмет до праці думок — і ожила, покрасніла.

Частенько Ґотліб, замісць щоб прийти самому, присилав листи. Ті листи, хоч короткі і нескладні, були новим предметом заняття і роздумування для Рифки. Вони тим були цінніші для неї, бо слово написане осталося на папері, було раз-у-раз мов живе перед нею, вона могла читати й перечитувати Ґотлібові листи тисячу разів і все находила в них чим любуватися. Ті листи вона відбирала і читала з такою дрожжю, з таким зворушенням, як молоді дівчата відбирають і читають любовні листи. Потреба любови і сильних зворушень, невдоволена в молодих літах, а розвита аж до нервової гарячки пізнішим життям у достатку, а без діла, виливалася тепер, мов довго здержуваний потік, котрий вкінці здужав розірвати греблю.

— Що то він тепер пише, голубчик мій? — шептала Рифка, отворивши лист і напуваючися ще перед читанням розкішною ожиданкою. І опісля зачала півголосом читати, зупиняючися та з трудністю розбираючи слова:

„Мамцю! Грошей маю ще досить, треба мені буде аж на другий тиждень. Але не про те хотів би я нині вам написати. Чув я, що тато мають приїхати. Памятайте, не виговоріться, бо я готов наробити великої біди. Але й не про те хотів би я вам нині написати. Розповім вам щось цікавого. Часу тепер маю досить, ходжу собі куди хочу, вулицями, полями. Знаєте, оноді побачив я на проході дівчину, відколи жию, не видав такої. І ще не знаю, чия вона. Куди йшла, я слідком за нею, я тремтів цілий, як у гарячці. І нараз на скруті щезла, — кілька домів великих та пишних обіч, не знаю, в котрий увійшла. І від того часу сам не знаю, що зі мною сталося. Ходжу, мов сам не свій, все вона мені привиджується, і в сні і на яві. Я вже рішився, скоро її другий раз побачу, приступити просто до неї і питати її, чия вона, але досі ще не вдалося мені бачити її другий раз. Все ходжу тою вулицею, на котрій мені щезла з виду, гляджу у всі вікна, але дарма, — не показується. Коби я хоч знав, у котрім домі вона жиє, то питав би сторожа або кого. Але я не попущуся, мушу вивідатися, хто вона, бо від першого разу, коли я її побачив, почув я, що без неї жити не можу. Так, мамцю, вона мусить бути моя, нехай вона собі буде, хто хоче! Скоро що дізнаюся, зараз напишу вам".

(Дальше буде).

З подорожі пані Рузвелт

Жінка президента Злучених Держав, пані Еленор Рузвелт, вернулася з довгої подорожі до Австралії, Нової Зеляндії й островів Тихого океану. Виїхала літаком 17. серпня, перелетіла 23,145 миль у 107 годинах й 45 мінутах, провела 11 днів в Австралії і 8 днів у Новій Зеляндії; тут подорожувала 1,000 миль залізницею, крім цього ще військовими автами системи „джіп" та іншими возами. Перебувала на 17 островах Полудневого Пацифіку, де йдуть бої з японцями, розмовляла там з вояками в шпиталях і деінде, а набравши ось так нових вражінь і нового досвіду, вернула до Злучених Держав.

У дорогу вибралася пані Рузвелт з трьох причин. Її просили, щоб вона провірила діяльність жінок між антиподами (тобто тими, що ходять вділ головою, коли рахувати, що Австралія на земнім гльобі находиться саме під нашим континентом!). Друге: Голова Американського Червоного Хреста Норман Дейвис просив її, щоб вона розглянула роботу Червоного Хреста в інших частях світу. Третє: Президент піддав їй думку, щоб вона побачила там стільки людей, скільки лише це для неї було можливе, а розмовляючи з ними, пізнала, що люди думають. Отже пані Рузвелт була теж наче амбасадоркою для свого чоловіка.

В дорогу взяла вона крім звичайного вбрання ще два уніформи. Червоного Хреста, машинку до писання і ще дещо. Разом її виряд важив 50 фунтів. Щіточку до зубів берегла як якусь цінність, бо там важко такий предмет тепер набути, коли його хто стратить. В її літаку везли одну тону почти. Цей набір був важніший для згаданих земель ніж вона сама, хоч як радо її всюди витали. Ось так висловилася про це сама пані Рузвелт, кажучи, що кожен виждає вістей з дому і за ними тужить: Отже почта це неабияка потіха.

Ставили безнастанні запити.

Все одно, деб вона була, в шпиталі, чи в військовім авті, при обіді, чи навіть підчас припадкової стрічі — їй усе ставили одне й те саме питання: „А як там тепер в нашому краю?". Ніхто ніколи не питався за підвишку платні, ні за бонус, ні за матеріяльні полекші. Зате було їм на думці: „Чи дістанемо працю по війні? Чи будемо могти продовжувати наші студії? Чи дадуть нам нагоду викінчити наш вишкіл в розпочатім ремеслі?" — Вояки, коли не йдуть до бою, мають час і дискутують найрізнородніші питання, злучені з плянами на уладження післявоєнного світу. Головно молодь занята ось такими справами.

Гарт молоді.

Це не та молодь, що ми її знали в себе, дома: виніжена, жадна вигод. Ця молодь перебула щось таке, чого ми не можемо знати. Як у військових таборах у Люїзіяні наші хлопці відбували вишкіл у мочарах, їх матері з докором звертал ися колись до пані Рузвелтової, чому то їх синів кидають на мочари у вільній Америці. На Пацифіку пані Рузвелт бачила тих хлопців. Вони цілими ночами повзають по мочарах і якби не були загартовані з дому, вони там згинулиб у першій стрічі. Щоби перейти лише одну милю на мочаристих островах треба часом посвятити цілу ніч. А ті хлопці заправлялися до такої війни 9 місяців дома. Декому це неймовірне, але там така війна!

Як хлопці чомусь дивуються, то тому, яка причина страйків? Вони ждуть нераз на виряд з рідної землі, щоб матй чим побороти ворога, а тут їм кажуть: „Нема, бо не доставили через страйк". Хлопці затискають зуби і мовчать. Але що вони думають, то друге діло. Їх пригноблюють вісти з дому, що нема хвилево масла, нестає мяса, чи чого, тоді, як вони журяться, як перехитрити ворога. А як мають час, то далиб усе, що мають, щоб хоч на кілька днів дістатися до рідної хати. Багато молодих вояків показують фотографії своїх дітей, що народилися вже тоді, як вони виїхали. Вони радіб їх побачити. Але як?

Праця жінок; бракує жіночого товариства для вояків.

Жінки в Австралії й Новій Зеляндії пішли на помічну службу до армії як і в Злучених Державах. Багато пішло на доглядачки до шпиталів. Найбільшу прислугу для ранених вояків робить кровна сироватка, плязма. Плязмі й сульфі завдячують ратунок життя десятки тисяч наших ранених вояків. На 23,000 шпитальних пацієнтів у Новій Зеляндії померло лише 18 ранених. Шпиталь створено в жовтні минулого року. Його збудували під доглядом американських військових інжинірів та лікарів упродовж 30 днів. — Пані Рузвелт розмовляла з тисячами людей. Найбільше по шпиталях, відтак по військових станицях, таборах.

У деяких місцях є теж розривкові центри, як і в Америці, та назагал вояки тужать за жіночим товариством, якого бракує. В Австралії вони легко пізнаються з дівчатами, хочби в часі їзди омнібусом. От сідає вояк коло дівчини, як лише знайде на „босі" місце, і зараз зачинає розмову приблизно так: „Скажи, мій ангеле, з якого то неба ти сюди злетіла?"

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ПОГЛЯНЬТЕ НА ТУ БОМБУ!—Чи це не пострах для Гітлера! Цеж бомба, що важить 8,000 фунтів. Заладовують її на бомбер, десь в Англії, що полетить нічю бомбардувати ворожі укріплення чи фабрики зброї.

Жіночі Військові Корпуси потребують рекрутів

Жіночий Військовий Корпус є інтегральною частю американської армії і йому потрібно більшого числа рекрутів. Воєнний департамент заявив, що впис до жіночого Військового Корпусу **мусить бути три рази** більший як тепер, бо „Векси" мають обняти 200,000 військових робіт, до яких треба спеціяльного вишколення. Цю роботу тепер виконують вояки, але „Векси" мусять звільнити їх до правдивої воєнної служби.

Вступаючи до „Вексів", амбітні молоді жінки мають нагоду багато навчитися. Наприклад, „Векса" може навчитися і стати помічницею фотографа, може бути радіо-операторкою, або працювати в шпиталі. При війську всього можна навчитися, бо армія має добрі школи. А здобувши собі фах молода жінка зможе практикувати його і по війні.

До військового Жіночого Корпусу можуть записуватися жінки від 20 до 50 року життя. Як ви не маєте дітей нижче чотирнацять літ віку, є американською горожанкою, маєте два роки вищої чи торговельної школи і не працюєте у воєнній індустрії, то можете вступити до „Вексів". Подумайте над цею справою. Як рішитесь вступити до Військового Жіночого Корпусу, то зголосіться до місцевого вербункового офісу. Але зробіть це **зараз.**

(Офіс Воєнних Інформацій).

З Домашнього Фронту

Хлопці, що продають ґазети — підпирають наступ

В Америці є армія з 150,000 малих продавців газет, яка помагає нашим воякам на фронті виграти війну. Хлопці помагають в той спосіб, що продають воєнні стемпси. Дотепер вони вже продали на суму 90,000,000 долярів. Другого жовтня малі продавці газет святкуватимуть свій день продажі газет. В той день кожний з них буде старатися продати на одного доляра більше стемпсів.

На перший погляд десять „даймів" здається не багато, але як 20,000,000 американських хлопців, що розносять і продають газети, принесуть одного дня по десять „даймів" більше, то за цю суму можна буде купити велику кількість цінного воєнного знаряддя для наших вояків на фронті.

Памятайте, американські громадяни українського роду, що як хлопець принесе вам газету, то не чекайте аж він попросить вас купити „екстра" воєнних стемпсів, а майте на поготові доляра і, як хлопець покажеться, то купуйте відразу. Купуючи воєнні стемпси, ви позичаєте гроші вашій прибраній вітчині і фактично підпираєте наступ.

Посилайте воякам різдвяні дарунки — тепер

Хто з вас має кого на боєвому фронті, то мусимо памятати, що йому треба післати різдвяний дарунок. Але треба посилати **зараз.** Памятаймо, що Різдвяні Свята — це родинні свята і вояки, безогляду на котрім фронті він би не був, буде дуже приємно дістати з дому різдвяний подарунок.

Розуміється, що військова формація, при якій він служить, також дбатиме, щоби хлопці на фронті, чи при маринарці, відповідно святкували Різдвяні Свята, але кажуть, що вояк найбільшу приємність має тоді, як розвиває різдвяний подарунок з дому. Тож старайморя, щоби наші хлопці одержали різдвяні подарунки начас. Купуйте подарунки **тепер** і негайно їх висилайте, а висилаючи — робіть так:

В першу чергу — запакуйте подарунок так, щоби він в дорозі **не розвязався.** Памятайте, що пакуночок не повинен важити більше як **пять фунтів** і уважайте, щоби не був довший як **15 цалів.** Адресу треба написати **дуже виразно.** Значить — треба написати **імя і прізвище, рангу, „сіріял нумер", військову частину,** при якій адресат служить, як при маринарці, то **назву корабля і адрес військової почти.** Незабувайте, що **останній день** висилання різдвяних дарунків для вояків за морем є день 15. жовтня. Одже не чекайте до останку, а купуйте й висилайте подарунок зараз — як можна, то ще **сьогодні.**

Зложіть жертву на Краєвий Воєнний Вонд

Від четвертого жовтня до двадцятого листопаду буде в Америці кампанія за збіркою 125,000,000 долярів на краєвий воєнний фонд. Цю кампанію переводитимуть чотирнадцять краєвих допомогових організацій, які для тої цілі злучилися разом і сказали, що вище згадана сума мусить бути зібрана спільними силами. Очевидно, що їм помагатимуть тисячі місцевих допомогових і добродійних організацій, але гроші підуть до одної каси і на одну ціль.

Так звані „Комюніті Честс", що істнували по різних містах і громадах, тепер є відомі, як „Вор Честс". Вони також збиратимуть гроші до краєвого воєнного фонду. Розуміється, що вони не занедбують своїх попередніх обовязків помагати потребуючим, калікам і бідним в своїх місцевостях, але крім звичайних обовязків вони це взяли на себе тягар збирання грошей і на воєнний фонд. Ці льокальні організації помагають удержувати інституції, що займаються допомогою воякам, їх родинам і людям, що потерпіли від війни взагалі.

Памятаймо, що організації, які належать до Краєвого Воєнного Фонду, робитимуть **цього року тільки одну** збіркову кампанію. А для того, щоб буде **тільки одна** загальна збірка, то треба дати більшу жертву як звичайно.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОГАД З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ „СВОБОДИ".

В хаті моїх дорогих батьків у старому краю був осередок місцевого українського життя. Сходилося юнацтво на проби співу і приходили старші господарі, а навіть і дідуні, щоби послухати, що в світі нового діється. Вуєчний брат моеї дорогої матери, був, як тоді казали, „завзятий українець". Він, як мав тільки хвилину вільну від праці, приходив до нас на проби співу і до читальні й читав різні книжки та ґазети, а люди слухали. Ґамятаю, що між слухачами було кількох таких, що „тягнули за Росією" і їх називали „москвофілами". Тоді я ще була мала і ніяк не могла у своїй голові змислити, що то за різниця, бож одні й другі говорили одною і тою самою мовою.

Отже той мій вуйко приносив час від часу з міста і одну ґазету з Америки, яку називали Американською Свободою. Він читав її дуже уважно і голосно, щоб усі добре чули, бо всі дуже це слухали. І вичитував з неї, як пригадую собі, як то в тій Америці наші люди, чи там українці живуть та яку то зводять боротьбу з москвофілами. А' як він скінчив читати, то звичайно вивязувалась довга дискусія між тими, що слухали, а між якими були українці й москвофіли. Нераз то приходило таки і до бійки. Та, сяк чи так, а памятаю, що мій вуйко перемагав в тому, що ми не є жадні „русскі", та що нам з Росією не по дорозі, як довго вона хоче наш нарід поневолювати.

Мені було особливо дуже цікаво слухати про тих наших людей, що десь за далеким морем. Слухаючи ось тої американської Свободи, в мені вже тоді зроджувалось бажання і собі поїхати до Америки, як скінчу школу. Як я пішла до школи і навчилась читати, то завважила, що я довідувалась у своїй хаті більше про Україну і український нарід ніж в школі, де нічого про те не говорили, а хіба згадували за якусь „Червону Русь". Вертаючи з тої школи, я нераз питала маму, де то є та Україна, про яку в школі ніхто не згадує. А мати відповіла: Дитинко! Україна була, є і буде, поки житимуть українські люди. І розповіла мені, де то ті люди живуть, додаючи, що українці є навіть і в Америці.

Вкінці здійснились мої дитячі мрії й я опинилась в Америці. Ось тут я вже заприязнилась з тою „Свободою", що її слухала малим дівчатем, як її читали в нашій хаті. Через „Свободу я набула те знання української історії, якого не дала мені школа в старім краю. А пізнавала я ту історію найкраще з писань оть таких наших письменників як Богдан Лепкий, Андрій Чайковський чи Вячеслав Будзиновський, що то їхні твори друкувала „Свобода". Через „Свободу" познакомилась я і з моєю найбільшою приятелькою, з Жіночою Долею, що до вибуху цеї війни була постійним гостем у моїй хаті на пристаі так довгих літ. А її відсутність від 1939 року відчуваю як втрату моєї найлішої приятельки.

Не можу закінчити ось тих моїх слів, щоб не подякувати Ювилятці за те, що нераз давала місце моїм дописам чи віршикам. Як написала я перший у свому життю допис і вислала його до „Свободи", то я знала, що вона не походить спід пера якоїсь письменниці чи такої, що покінчила високі школи. І тому не дуже надіялась, що він буде поміщений. Та „Свобода" його помістила і тим дала мені охоту пробувати час від часу пера.

Ще скажу, що як справляємо комусь ювилей, то звичайно приходимо з якимсь дарунком. Ось так на памятку. Думаю, що „Свобода", якщо його дістане, то уже його тільки у великій потребі, щоби могти надалі виконувати свою громадську службу, а як не буде потребувати, то дасть його на матеріяльну допомогу Україні. Ось тому і я залучаю свій скромний дарунок з побажанням, щоби „Свобода", а з нею і ми всі, діждались цеї хвилини, коли прочитаємо на першій її стороні великі й радісні слова, що поневолена Україна, з якої ми вийшли, стала вільною, незалежною, суверенною і соборною.

К. Качмарова,
Сейнт Пол, Мінн.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

Лютий, 1913.

ПРОГРАМА ПРАЦІ ПРОСВІТНОЇ КОМІСІЇ У. Н. СОЮЗУ

У відозві до членів У. Н. Союзу Просвітна Комісія представила в подробицях програму своєї праці. У програму ввійшли:

А. Справи просвітні. Вони зясовані в 14 точках і обіймають між іншим: Зорганізувати українсько-американське учительство і завести одностайну науку в тутешних українських школах; постаратися за виданя історії Американської України; виготовити шкільні підручники для тутешних українських шкіл; розписати конкурс для написання оригінальних театральних штук з життя американських українців; приготовити матеріял до заложення товариства „Просвіта" на американській землі; видавати що місяця популярні книжечки для народу; видавати часопис для молоді; заложити книгарню під своїм зарядом; оголосити конкурс на наукові стипендії для незасібних українців, що хотять побирати науку в високих школах. (Оголошено теж, що ухвалено вже студентови львівського університету Івановн Дзьомбі, що тепер перебуває в Злучених Державах, зворотну підмогу $250 на студії в Коломбійському університеті в Ню Йорку).

Б. Справи економічні: заложити в Ню Йорку український національний базар старокрайових виробів; закладати в Америці позичкові товариства „билдинг-ловн асссошиейшен".

В. Вислати до Львова на ювилейні обходи столітних роковин смерти Тараса Шевченка на 1914. р. окремого делеґата як відпоручника Просвітної Комісії.

НОВИНКА: УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ НА ЧУЖИНІ.

Вояки українці, приділені до 92. полку піхоти в Сараєві, зложили в часі свят 12 корон і 15 сотиків на Рідну Школу в Галичині.

В СПРАВІ РЕФОРМИ КАЛЕНДАРЯ.

„Початок до практичної розвязки злуки старого й нового календаря дала громада в Шамокін, Па. На річнім церковнім мітингу 5. січня, по залагодженню справ парафіяльних, виказав наш парох о. Іван Констанкевич, які втрати й невигоди мусить терпіти наш нарід в Америці при теперішній системі календаря. Громада одноголосно признала, що реформа-злука календаря є конечно потрібна і просила о. совітника Констанкевича виготовити відповідне письмо до церковної влади, а мені поручила написати про це до „Свободи". — (Підпис): Филип Тимкевич.

З ПРИВІТОМ І ЖЕРТВОЮ НА „ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР СВОБОДІ".

Від себе і цілої родини, що є членами У. Н. Союзу, пересилаю щирий привіт з нагоди 50-ліття „Свободи". Бажаю, щоб „Свобода" разом з Юкрейнієн Віклі зайшла до кожної української хати в Америці, бо вона за цей довгий час багато дечого навчилась і багато пізнала, тож і може вказувати нам на правильний шлях з великого досвіду, якого набула. У неї високо повіває наш звіздистий прапор, а теж і пошанований є той жовто-блакитний, який такий дорогий тому народови, з якого ми вийшли. А щоб „Свобода" могла далі голосити правду і обороняти свободу, посилаю заразом і малу жертву на „Ювилейний Дар „Свободі" на піддержання видавництва і поліпшення часопису, щоб згодом ми могли знов діставати ще й понеділкове число.

Ева Дудяк,
Грейт Медовз, Н. Дж.

ҐЕСТАПО АРЕШТУЄ ЖИДІВ В ІТАЛІЇ.

(ОНА). — З Італії доносять до Швайцарії, що Ґестапо арештує італійських і посторонних жидів. Їх зганяють в концентраційний табор, або замикають в місцевих тюрмах. Італійці побоюються, що нацисти мають намір відіслати італійських жидів до Польщі і там їх знищити. Німецькі поліційні агенти зробили напад на канцелярію гуманітарної жидівської організації в Ґенуї і забрали всі документи і спис місцевих відділів тої організації. Президент тої організації, Вітторіо Лаборда, і писар Луццаті, находяться в тюрмі.

Прибувші до Швайцарії італійські збігці кажуть, що італійський нарід переховує жидів й охороняє їх перед нацистами, але вони все одно збиткуються над ними, бо в Італії тепер замішання й люди не знають від кого стерегтись. Німецька поліція і військові команданти кажуть, що це жиди довели Італію до того, що вона скапітулювала і тому вилапують їх, щоби на них пімститися.

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

У ЧЕТВЕР, 30. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 30, 1943)
в годині 8. вечером відбудуться

ЗБОРИ

В ГАЛІ 217 ІСТ 6-та ВУЛИЦЯ, НЮ ЙОРК, Н. Й.

на які запрошуємо представників усіх організацій, що належать до Обєднаного Українсько-Американського Комітету м. Ню Йорку. На цих зборах буде приявний представник від National War Fund, а тому кожне товариство повинно обовязково прислати своїх делегатів. Є важні справи до вирішення.

Комітет Обєднаних Українсько-Американських Організацій міста Ню Йорку.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. СЕКРЕТАРЯ У. Н. СОЮЗУ

ЗА СЕРПЕНЬ 1943 РОКУ

ЗЛУКА ВІДДІЛІВ:

Відділ ч. 440 злучився з відділом ч. 477, створивши один відділ У. Н. Союзу, під ч. 477, в Гудсон, Н. Й.

НОВІ ЧЛЕНИ:

В. 7. Пухер Марія.
В. 17. Луців Петро Н., Луців Марія.
В. 22. Вік Стефанія.
В. 25. Олейко Володимир.
В. 28. Максимчак Семен, Куцик Олена.
В. 39. Гайдук Володислава, Гайдук Йосиф, Войталь Юлія.
В. 44. Голубовський Михайло.
В. 45. Кутельмах Адам.
В. 49. Русник Ева, Дорош Володимир, Дзюрман Ольга, Дзюрман Юлія.
В. 57. Люблянецька Ольга.
В. 59. Андрик Андрій.
В. 63. Котик Павло.
В. 64. Вишрська Марія.
В. 69. Собенько Катерина.
В. 76. Хачавська Марія.
В. 78. Шайняк Анна.
В. 83. Драбик Василь.
В. 94. Турецька Тілій.
В. 107. Матейчук Йосиф, Гойсон Анна, Медвідь Розалія, Ковачофф Силвія.
В. 109. Мороз Анна.
В. 112. Форналь Марія, Лукас Іван, Лукас Катерина.
В. 116. Чоп Петро.
В. 118. Віслоцька Дорота, Віслоцький Йосиф.
В. 136. Шиварський Микола.
В. 140. Стрільбицька Олена, Куріновський Андрій.
В. 142. Андрусечко Олена.
В. 144. Кривокульська Олександра.
В. 150. Харів Яків.
В. 151. Артим Розалія.
В. 152. Іваськів Йосиф, Голак Евгенія, Голак Мирон.
В. 155. Скочипець Данило.
В. 163. Шиманський Григорій, Шегда Павлина, Чаплінська Марія, Даксіс Йосиф, Шеремета Михайло, Пілінець Флоренса, Дацько Анна, Піскор Анна, Оленик Михайло.
В. 167. Федчук Юлія.
В. 179. Бартош Анна М.
В. 200. Кафак Григорій.
В. 206. Коцюба Йосифа, Заходник Іван.
В. 213. Ґавазин Меланія.
В. 217. Шевчук Роман.
В. 242. Мичак Анна.
В. 260. Прага Розалія мол., Бочуляк Ліліян.
В. 265. Бурачок Парася.
В. 270. Ленчук Тома.
В. 292. Шпірка Мирон.
В. 293. Сиска Ольга.
В. 296. Чушак Софія.
В. 325. Волинець Розалія, Макар Марія, Макар Анна, Макар Катерина, Макар Софія.
В. 334. Марек Йосифа, Лазірко Стефан, Гомзяк Теодор, Мікета Олена, Лупан Марія.
В. 341. Косіковський Петро, Попель Юліян Джерій, Сокіл Ольга, Ростикус Стефан, Кадлубіцький Роман.
В. 342. Врублевська Марія, Космовський Йосиф.
В. 358. Каплиш Вілям, Кавано Софія, Кедьо Анна, Кедьо Стефан.
В. 359. Трощанецька Франка.
В. 361. Момотюк Андрій.
В. 364. Лялюк Ксеня, Левіцька Ольга.
В. 370. Сампара Михайло мол.
В. 385. Дмитрук Володимир, Пікула Ольга Джійна.
В. 386. Щарба Андрій.
В. 388. Лашек Олена, Лашек Іван, Лашек Анна.
В. 403. Зінська Олена.
В. 413. Зибик Михайло.
В. 429. Перковський Іван ст.
В. 432. Чумко Осипа, Гринюк Дмитро, Угрин Марія, Шупенюк Василь, Новоринський Йосиф, Харамбура Евген, Шупенюк Лена.
В. 441. Галабіцький Теодор, Стефанишин Дмитро, Добінський Макар, Стець Михайло Нестор.
В. 445. Кухар Маріян, Шеремета Анастазія, Касюхнич Олена, Шеремета Стефан, Ферлей Микола, Касюхнич Йосиф, Тарасюк Григорій, Фога Стефан, Процишин Анеля, Вахняк Дмитро, Москаль Володимир, Сосновин Леон, Татарчук Михалина, Харків Маркіян, Сітка Павло, Коваль Казимира.
В. 446. Товтрівський Михайло.
В. 448. Моганко Марія.
В. 454. Стрик Ольга.
В. 473. Верещак Іван.
В. 476. Маряк Петро.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ НАНОВО:

В. 22. Гаврилюк Станислав,* Шедляк Анна, Шедляк Марія, Василців Олена Катерина.
В. 40. Макаровський Андрій, Глинська Анеля, Глинський Вілям.
В. 72. Возняк Павлина, Возняк Володимир,*, Возняк Франко,* Федан Андрій,* Голднер Анна.
В. 78. Молочняк Петро.
В. 95. Борута Юрій.
В. 129. Дерев'яний Михайло.*
В. 144. Фрич Іван, Фрич Марія.
В. 166. Гиряк Михайло.*
В. 170. Сандуський Іван,* Сандуська Марія.
В. 239. Волос Володимир.*
В. 242. Пука Михайло,* Сисак Анна, Сисак Василь,* Стоній Анна, Стоній Григорій.*
В. 292. Биба Іван, Биба Роселина.
В. 342. Куцій Йосиф.*
В. 365. Цибрінська Антонина, Музика Ева, Музика Іван, Сабрінський Іван.*
В. 388. о. Мицик Омелян.
В. 406. Филипів Михайло.
В. 413. Танчак Олена.
В. 421. Батик Перла.
В. 441. Лалюк Петрунька, Кіндрат Петро.*

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 12. Якимик Петро.
В. 55. о. Журавецький Петро.
В. 99. Ільків Марія.
В. 136. Гойсон Марія.
В. 156. Ґера Михайло, Ґера Анастазія.
В. 180. Беднар Анна.
В. 304. Цар Анна, Цар Петро.
В. 348. Скубяк Марія, Скубяк Софія.
В. 352. Долська Юлія.
В. 396. Вороновський Франко.*
В. 445. Білінський Стефан, Ґерич Дмитро.
В. 477. Гусак Стефан,* Любянецький Тома,* Барецька Стелла, Драгущук Андрій,* Драгущук Михайло,* Волошин Анна.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС:

В. 5. Швед Петро,* Швед Павло.*
В. 39. Кінгалеський Іван.*
В. 150. Кумінгс Марія.
В. 221. Гутман Павло.*
В. 265. Коцюбка Іван.*
В. 288. Мадрига Ольга.
В. 334. Кушнір Мирон.*
В. 393. Стефанович Біятриса.
В. 432. Кулик Петро.*
В. 445. Барановський Теодор.*

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ:

В. 29. Стасінчук Юлія.
В. 61. Куземчак Антін, Коземчак Юрій,* Коземчак Анна, Коземчак Марія.
В. 72. Здарко Антін.*
В. 82. Питак Анна, Питак Семко.
В. 94. Величук Михайло.*
В. 104. Дубач Михайло.*
В. 130. Пузик Дмитро.*
В. 145. Бача Іван.*
В. 157. Баловський Генрій.*
В. 194. Сядак Катерина.
В. 198. Лисяк Володимир Н.,* Лисяк Юрій.
В. 200. О'Бойський Гендрик.*
В. 218. Вітичин Карло,* Липка Іван.*
В. 222. Демчук Анна, Демчук Марія.
В. 226. Плекан Михайло.*
В. 229. Мияк Іван, Вольський Гендрик.
В. 268. Ґемза Марія.
В. 270. Васько Катерина.
В. 296. Пірох Анна, Пірох Андрій,* Волошинович Григорій.*
В. 304. Грубяк Андрій, Вернеївська Марія, Вернеївський Семен.
В. 317. Пулер Марія.
В. 325. Гловас Іван Джеймс.*
В. 329. Вайтович Ольга, Вайтович Анна, Чепелська Олена.
В. 334. Сеник Марія, Сеник Василь.
В. 353. Гойзен Андрій.*
В. 370. Плуговська Ольга.
В. 380. Русінко Олена.
В. 385. Скрипець Павлина.
В. 390. Чічій Генрій,* Чічій Цецеля.
В. 391. Григорчук Вікторія.
В. 393. Величко Олена, Величко Казимир,* Стефанович Генрій,* Серафін Володимир.*
В. 412. Прислонський Михайло, Турок Іван.
В. 432. Філь Микола,* Струк Стефан,* Хамрій Арчій.*
В. 435. Бунґо Марія.
В. 445. Матейчук Григорій,* Зварич Вілям.*
В. 456. Бакала Микола.*
В. 477. Ярощак Михайло.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 28. Онусканич Іван, Онусканич Софія, Максимик Іван,* Мацько Онусканич Анна.
В. 85. Паращак Анна, Паровська Марія, Паращук Павло,* Паращук Данило.
В. 86. Сухарик Іван.*
В. 90. Фриндак Юрій, Фриндак Катерина.
В. 102. Цар Петро, Цар Анна.
В. 118. Варонський Франко.*
В. 134. Гойсон Марія, Кравчишин Ева.
В. 177. Белан Олександра.
В. 188. Сохан Анна.
В. 195. Якимик Петро.
В. 218. Скубяк Марія, Скубяк Софія.
В. 282. Ільків Марія.
В. 295. Беднар Анна.
В. 298. о. Журавецький Петро.
В. 319. Стефунко Василь.
В. 341. Білінський Стефан, Ґерич Дмитро.
В. 360. Іваночко Франко.
В. 379. Войцеховська Стефанія.
В. 388. Долська Юлія.
В. 439. Савула Іван.*
В. 440. Драгущук Михайло,* Волошин Анна, Драгущук Андрій,* Барецька Стелла, Любянецький Тома,* Гусак Стефан.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 5. Швед Петро,* Швед Павло.*
В. 39. Кіндлерський Іван.*
В. 150. Семенів Марія.
В. 221. Гутман Павло.*
В. 265. Коцюбка Іван.*
В. 288. Мадрига Ольга.
В. 334. Кушнір Мирон.*
В. 393. Стефанович Біятриса.
В. 432. Кулик Петро.*
В. 445. Барановський Теодор.*

ЧЛЕНИ, ЩО ВІДІЙШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ.

В. 142. Лещак Стефан.*

ЧЛЕНИ ВІДІЙШОВШІ З ЗВОРОТОМ В ГОТІВЦІ:

В. 29. Стасінчук Анна, Фундига Лаврентій.
В. 209. Дацько Анна.
В. 238. Боднар Володимир.*
В. 251. Бура Марія.
В. 258. Джмелик Юлія.
В. 369. Маріяц Анна.
В. 435. Курляк Вілям Василь.*
В. 469. Олійник Софія.

ЧЛЕНИ ПОМЕРЛІ:

В. 4. Зидак Петро.
В. 9. Корман Микола.
В. 39. Карнафіль Іван.
В. 50. Шумила Іван.
В. 70. Сидор Михайло.
В. 85. Латанишин Яків.
В. 99. Немій Микола.
В. 104. Мельник Дмитро.
В. 108. Фургалич Андрій.
В. 170. Равлінко Яків.
В. 183. Турко Вілям.
В. 193. Козловський Віктор.
В. 194. Заканич Гаврило.
В. 209. Войнаровський Юрій.
В. 268. Андріїв Михайло.
В. 277. Маціовський Михайло.
В. 310. Олексин Теодор.
В. 347. Бартон Йосиф.
В. 361. Петрик Михайло.
В. 364. Волошин Юстина.
В. 406. Лабанич Михайло.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1943 року було в У. Н. Союзі повнолітних членів	31,272
В місяці серпні 1943 р. принято нових	138
В місяці серпні 1943 р. принято наново	44
В місяці серпні 1943 р. принято з переступними листами	21
В місяці серпні 1943 р. принято з інших кляс обезпечення	12
В місяці серпні 1943 р. принято зо старого роду обезпеч.	—
Разом	31,487
В місяці серпні 1943 р. суспендовано	65
В місяці серпні 1943 р. відійшли з переступними листами	37
В місяці серпні 1943 р. відійшли до інших кляс	12
В місяці серпні 1943 р. відійшли до нового роду обезпеч.	—
В місяці серпні 1943 р. відійшли зо зворотом у готівці	9
В місяці серпні 1943 р. відійшли на безплатне продовж.	1
В місяці серпні 1943 р. відійшли на виплачене обезпеч.	—
В місяці серпні 1943 померли	21
Разом	145
З кінцем місяця серпня 1943 р. в У. Н. Союзі було дорослих членів	31,342

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ І СУМАМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

СТАРИЙ РІД:

В класі А.	на $ 250	5
В класі А.А.	на $ 500	96
В класі В.	на $ 750	16
В класі С.	на $1000	194
В класі В.В.	на $1500	7
В класі С.С.	на $2000	2

НОВІ РОДИ:

Обезпечення платне по смерти з вкладками до 70 року життя

В клясі О- 500	на $ 500	473
В клясі О-1000	на $1000	316
В клясі О-1500	на $1500	5
В клясі О-2000	на $2000	2

Обезпечення платне по смерти з вкладками протягом 20 літ.

В клясі Р- 500	на $ 500	3,899
В кльсі Р-1000	на $1000	2,152
В клясі Р-1500	на $1500	20
В клясі Р-2000	на $2000	11
В клясі Р-2500	на $2500	1
В клясі Р-3000	на $3000	2

Обезпечення платне за життя з вкладками протягом 20 літ. (Ендавмент).

В клясі Е- 500	на $ 500	2,470
В клясі Е-1000	на $1000	905
В клясі Е-1500	на $1500	16
В клясі Е-2000	на $2000	7
В клясі Е-3000	на $3000	1

Нове обезпечення на ціле життя для нових членів

В клясі W- 250	на $ 250	2
В клясі W- 500	на $ 500	3,849
В клясі W- 750	на $ 750	1
В клясі W-1000	на $1000	3,584
В клясі W-1500	на $1500	33
В клясі W-2000	на $2000	17
В клясі W-2500	на $2500	1
В клясі W-3000	на $3000	3
В клясі W-ріжні суми		91

Нове обезпечення на ціле життя для давних членів.

В клясі Т- 100	на $ 100	5
В клясі Т- 250	на $250	190
В клясі Т- 500	на $ 500	3,806
В клясі Т- 750	на $ 750	565
В клясі Т-1000	на $1000	8,341
В клясі Т-1500	на $1500	200
В клясі Т-2000	на $2000	54
Разом		31,342

МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

НОВОВПИСАНІ ДІТИ:

В. 17. Луців Анна, Луців Іван, Луців Чарлс.
В. 29. Рачкофський Лорейна.
В. 39. Лакман Тома.
В. 54. Горбачук Давид Іван.
В. 55. Джексон Джеймс А.
В. 58. Іваськів Роберт.
В. 59. Левкович Петро мол.
В. 69. Різник Олександра Е.
В. 78. Вдовяк Франка, Вдовяк Юрій, Дудиш Агнеся, Вдовяк Юлія.
В. 85. Паровська Павлина Марія.
В. 91. Ліба Вергенія Лій, Круль Веслій.
В. 94. Нога Реймонд Річард.
В. 112. Лукас Іванна.
В. 116. Чоп Розалія.
В. 150. Івангелісто Йосифа, Івангелісто Марія, Гуська Василь, Гуська Іван.
В. 152. Голак Маріянна, Голак Володимир.
В. 155. Андрусечко Дорота.
В. 163. Шегда Ірина, Пілінець Вілям, Шегда Олена, Томсон Юрій.
В. 164. Янасик Йосиф А., Михнич Стефанія, Михнич Павлина.
В. 167. Гавриляк Вілям Далис, Гавриляк Дарел Рей.
В. 179. Бартош Меланія.
В. 200. Гаринський Роналд П.
В. 204. Харамбура Іван Олександер, Чорній Павло.
В. 215. Назар Юлія, Ваврущак Геня.
В. 219. Драч Катерина.
В. 230. Терлецький Тома Михайло, Кот Олена, Оленик Патрися Марія, Буков Лоретта Анна.
В. 236. Стравис Ірина Анна.
В. 237. Лакуш Варвара Анна.
В. 245. Довнс Реймонд Говард мол.
В. 268. Михалюк Лев мол.
В. 270. Гладкий Роман.
В. 289. Головка Ґерій С.
В. 290. Хімяк Джудит Анна.
В. 292. Чижовський Річард, Чижовський Елена.
В. 296. Доманська Лувійз Анна.
В. 310. Тетоник Патрися Анна, Тетоник Йосиф В.
В. 334. Лонтор Василь, Сорівка Тома Алан, Марек Ненсій Мей, Бовіт Станислав, Бовіт Олена, Бовіт Михайло.
В. 336. Михалс Роберт.
В. 341. Сірія Ріта.
В. 348. Анзелмо Сандра Розалія.
В. 358. Перій Маргарета Анна, Кавано Джудит Марія, Кавано Катлійна Джойс, Каплиш Геріет, Кость Роберт Іван, Маєр Дорота Ф.
В. 370. Липкан Іван Карло мол., Липкан Тома Р., Стакен Катлійна.
В. 388. Курик Франко, Тот Михайло мол., Тот Розалія Анна, Ляшек Володимир мол., Ляшек Меланія, Ляшек Іван, Косик Вілям мол., Косик Володимир Г.
В. 390. Гут Юлія.
В. 413. Жибик Юрій.
В. 427. Чорнописький Василь Е., Болібрук Донна Розалія.
В. 432. Кавун Леся Анна, Ґураль Ольга.
В. 441. Гуцуль Елейна Марія, Бабяк Василь Р.
В. 445. Фога Іван, Пастир Петро, Федків Соня Олена.
В. 453. Самець Ольга.
В. 463. Гаджеґа Пилип.
В. 473. Самотис Евгенія.
В. 476. Зазуляк Михайло, Профета Роман, Зазуляк Олена.

НАНОВО ПРИНЯТІ ДІТИ:

В. 22. Шедляк Юрій, Шедляк Михайло Ф.
В. 78. Стерник Іван, Валінська Флоренса.
В. 170. Сандуський Іван Франко 2.
В. 260. Петель Софія, Петла Петро.
В. 292. Биба Теодор Р. Д.
В. 331. Тубертіні Лусіль, Тубертіні Марія Анна.
В. 365. Музика Анна, Музика Іван, Музика Олена, Музика Марія, Музика Михайло, Музика Володимир.
В. 421. Батик Іванна Анна.
В. 429. Барна Тома, Барна Марія.

ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ ДІТИ:

В. 156. Ґера Ґенька, Ґера Микола, Ґера Стефан.
В. 227. Баер Катерина.
В. 348. Скубяк Едвард, Скубяк Іванна М.

ПРИНЯТІ З ІНШИХ КЛЯС ДІТИ:

В. 81. Семанюк Михайло.
В. 118. Вархоляк Роналд Андрій.
В. 341. Мартинюк Оксана, Мартинюк Ірина.
В. 372. Голинський Річард.

СУСПЕНДОВАНІ ДІТИ:

В. 2. Стухляк Марія.
В. 42. Калин Анна.
В. 58. Конович Стефан Петро.
В. 61. Коземчак Вілям, Коземчак Михайло, Коземчак Катерина.
В. 76. Метровський Володимир.
В. 90. Комарницький Йосиф.
В. 136. Кізик Андрій.
В. 161. Періцелі Евген Ален 2, Вроновський Григорій.
В. 198. Лисяк А. Григорій, Лисяк А. Михайло.
В. 207. Щерба Ольга.
В. 219. Швець Аделя, Швець Алися.
В. 223. Чересько Беднард.
В. 239. Юхнят Йосиф, Юхнят Вергенія.
В. 251. Юнич Маріянна.
В. 261. Прус Ерл Лестер, Прус Нелсон.
В. 274. Безпятій Іван мол.
В. 275. Совульський Станислав.
В. 296. Пірох Андрій мол., Пірох Юрій.
В. 299. Буч Іван.
В. 303. Клим Долореса, Клим Марія А., Клим Юлія, Клим Анна М.
В. 304. Грубяк Марія 3, Вернеївський Евген, Вернеївська Анастазія, Грубяк Іван Р.
В. 329. Чепельський Юрій.
В. 350. Рімець Едвард.
В. 358. Комарек Річард Стефан, Сухарик Франко, Баранський Микола, Баранська Катерина, Баранська Олена, Баранський Юрій Омелян.
В. 380. Русінко Анна.
В. 393. Величко Кароля Анна.
В. 396. Крисалка Микола Іван, Корпа Іванна.
В. 413. Мельник Володимир.
В. 432. Годований Нестор, Чепіль Петро 2.
В. 438. Потопе Джеймс.
В. 439. Пушкаренко Корнелю.
В. 443. Ярмуль Павло 7.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ:

В. 28. Онусканич Олена.
В. 85. Паращак Катерина.
В. 135. Баєр Катерина.
В. 218. Скубяк Едвард, Скубяк Іванна М.
В. 358. Барилська Дженій Джійна, Барилська Меланія.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ У. Н. С.:

В. 28. Куцик Олена.
В. 39. Гайдук Йосиф, Гайдук Володислава, Войталь Юлія.
В. 57. Люблянецька Ольга.
В. 63. Котик Павло.
В. 64. Винярська Марія.
В. 76. Хащевська Марія.
В. 94. Турецька Текля.
В. 107. Медвідь Розалія, Гойсан Анна, Ковачоф Силвія, Матійчук Йосиф.
В. 109. Мороз Анна.
В. 136. Сиварський Микола.
В. 140. Стрільбицька Олена, Коріновський Андрій.
В. 142. Андрусечко Олена.
В. 144. Кривокульська Олександра.
В. 151. Артим Розалія.
В. 155. Скочипець Петро.
В. 167. Федчук Юлія.
В. 206. Заходник Іван.
В. 217. Шевчук Роман.
В. 242. Мичак Анна.
В. 260. Чугіль Розалія, Мовчковська Мирослава.
В. 270. Ленчук Тома.
В. 292. Шпирка Мирон.
В. 334. Гомзяк Теодор.
В. 342. Воланська Марія, Космовський Йосиф.
В. 359. Трощанецька Франка.
В. 36.4 Лялюк Ксеня, Левіцька Ольга.
В. 385. Пікула Ольга, Дмитрук Володимир.
В. 403. Зінська Олена.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ДО ІНШИХ КЛЯС:

В. 81. Семанюк Михайло.
В. 118. Вархоляк Роналд Андрій.
В. 341. Мартинюк Ірина, Мартинюк Оксанна.
В. 372. Голинський Річард.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ НА БЕЗПЛАТНЕ ПРОДОВЖЕННЯ:

В. 341. Сусько Андрій.

ДІТИ, ЩО ВІДІЙШЛИ ЗО ЗВОРОТОМ У ГОТІВЦІ.

В. 179. Бартиш Анна.

ПОМЕРЛІ ДІТИ:

В. 261. Смереський Стефан.
В. 379. Стефанишин Еленора.

ЗІСТАВЛЕННЯ:

З початком серпня 1943 року було в У. Н. С. дітей членів	10,102
В місяці серпні 1943 р. принято нових	102
В місяці серпні 1943 р. принято наново	20
В місяці серпні 1943 р. принято з переступними листами	6
В місяці серпні 1943 р. принято з інших кляс	5
Разом	10,235
В місяці серпні 1943 р. суспендовано	66
В місяці серпні 1943 р. відійшли з переступними листами	7
В місяці серпні 1943 р. відійшли до старших членів УНС	38
В місяці серпні 1943 р. відійшли до інших кляс	5
В місяці серпні 1943 р. відійшли зо зворотом у готівці	1
В місяці серпні 1943 р. відійшли на виплачене обезпеч.	—
В місяці серпні 1943 р. відійшли на безплатне продовж.	1
В місяці серпні 1943 померли	2
Разом	120
З кінцем місяця серпня 1943 р. в У. Н. Союзі було дітей членів	10,115

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗІСТАВЛЕННЯ ЗГІДНО З КЛЯСАМИ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ:

В 1-шій клясі	на $500	5,022
В 2-гій клясі	на $400	1,442
В 3-тій клясі	на $100	2,117
В клясі 4P	на $ 250	26
В клясі 4P	на $ 500	649
В клясі 4P	на $1000	133
В клясі 5E	на $ 250	134
В клясі 5E	на $ 500	489
В клясі 5E	на $1000	103
Разом		10,115

З кінцем місяця серпня 1943 р. в У. Н. Союзі було всіх обезпечених ... 41,457

УВАГА,

яку кожний відділовий урядник і член У. Н. Союзу повинен прочитати і відповідно до неї застосуватись.

Ті повнолітні члени та члени молодечого департаменту, що тут проголошені в рекордовім світі за серпень 1943 року суспендованими, можуть бути приняті наново в члени У. Н. Союзу, якщо зголосяться до секретарів своїх відділів і заплатять за час суспензи залеглі вкладки, як це постановляє статут організації; інакше, вони будуть позбавлені всіх членських прав, запомог і привілеїв, з винятком тих прав, які є застережені грамотою і статутом. Тесаме відноситься також до тих членів, які впродовж серпня 1943 р. взяли переступні листя й ще досі не зголосилися з ними до інших повноправних відділів У. Н. Союзу.

Д. Галичин, гол. секретар.

РОЗБИВСЯ ЗАЛІЗНИЧИЙ ПОТЯГ З НІМЕЦЬКИМИ ВОЄННИМИ ПЛІННИКАМИ.

ШАРЛОТСВИЛ (Верджинія). — Залізничий потяг, складений із 11 возів, яким їхали німецькі воєнні бранці з пристані до табору плінників, вискочив із рейків. Хоч вози наїхали один на одного, втрати в людях не було. Є лише ранених двох бранців та сім американських вояків, які супроводжали потяг. Їх завезено до шпиталю для видужання.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

НАЙДУТЬ ПОСАДУ

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 843. Спеціальна жертва.

Через болота Тарзан слідив за бандою опришків.

Як розвиднювалося, вони прибули на край місточка. Банда розділилася.

Тарзан вибрав собі одного з них як свою спеціяльну жертву і пішов крадьком за ним опущеними вулицями.

Чоловік задержався перед одним домом, повернувся й оглянувся, чи хто його не слідить.